

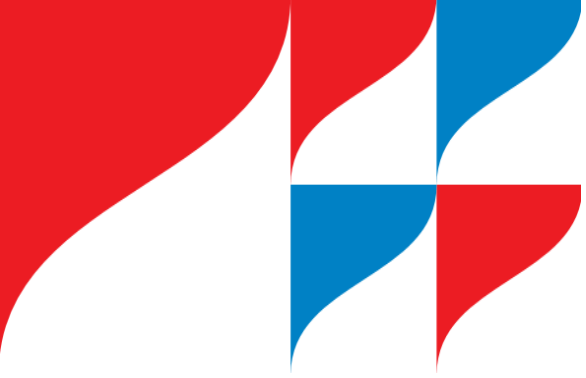

Dordtse Omgevingsvisie 2.0

Beeldvormende sessie II
6 mei 2025

DORDRECHT

Globale indeling

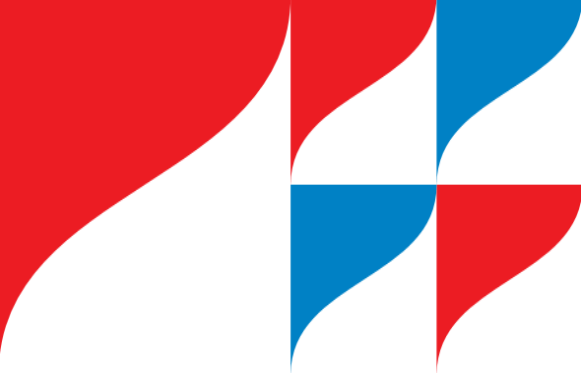
1. Klimaatadaptatie deelgebied centrum
2. Duurzame energieopwek
3. Voorzieningenaanbod in de wijken
4. Overige onderwerpen

1. Klimaatadaptatie deelgebied centrum

DORDRECHT

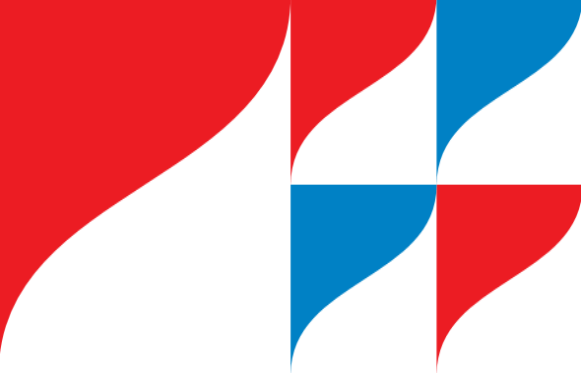
Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

Toegevoegde ruimtelijke keuze:

We geven groen en klimaatadaptatie prioriteit in het centrum.

Biodiversiteit en klimaatbestendigheid vragen om meer ambitie om het deelgebied te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Het bevorderen van groene en blauwe structuren moet een prioriteit zijn. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het Centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten we sterker gaan inzetten op vergroenen. Ook als het gaat over herontwikkelingen. Hierbij bestaan ook mogelijkheden om deze opgave te integreren in gebouwen.

(pag. 79)

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

A.6.2.7 Klimaatbestendige stad 2040

Klimaatadaptatie

[...]

In de binnenstad spelen wateroverlast en hittestress een rol. Met name hittestress bleek in de zomer van 2019 een thema. Doordat het centrum zeer versteend is, blijft warmte hier lang hangen. Om ervoor te zorgen dat de binnenstad leefbaar blijft, zoekt de gemeente naar mogelijkheden om schaduwrijke, koele plekken in te richten.

Wateroverlast door neerslag in de binnenstad is een aandachtspunt dat bij nieuwe ontwikkelingen en beheer meegenomen moet worden. Tegelijkertijd is de klimaatopgave van iedereen en kunnen eigenaren van panden bijdragen. Bijvoorbeeld door minder tegels en meer geveltuinen, groene daken en verticale tuinen aan te leggen. Dit zorgt niet alleen voor meer flora, maar ook voor meer fauna en biodiversiteit.

(pag. 79)

Hitte kaart centrum

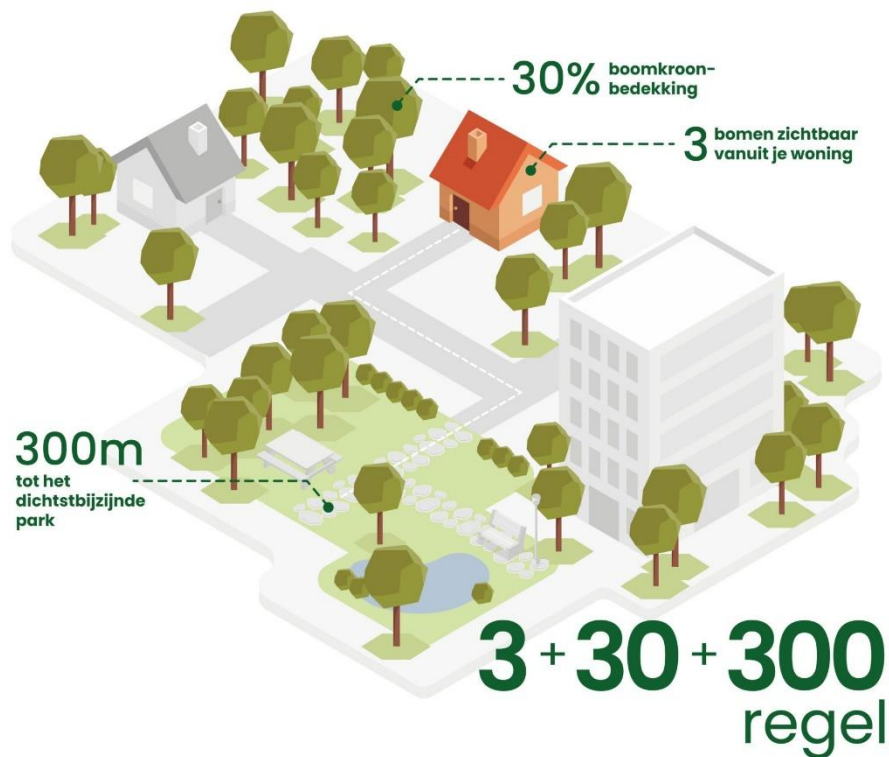

Wateroverlast centrum

3-30-300 regel

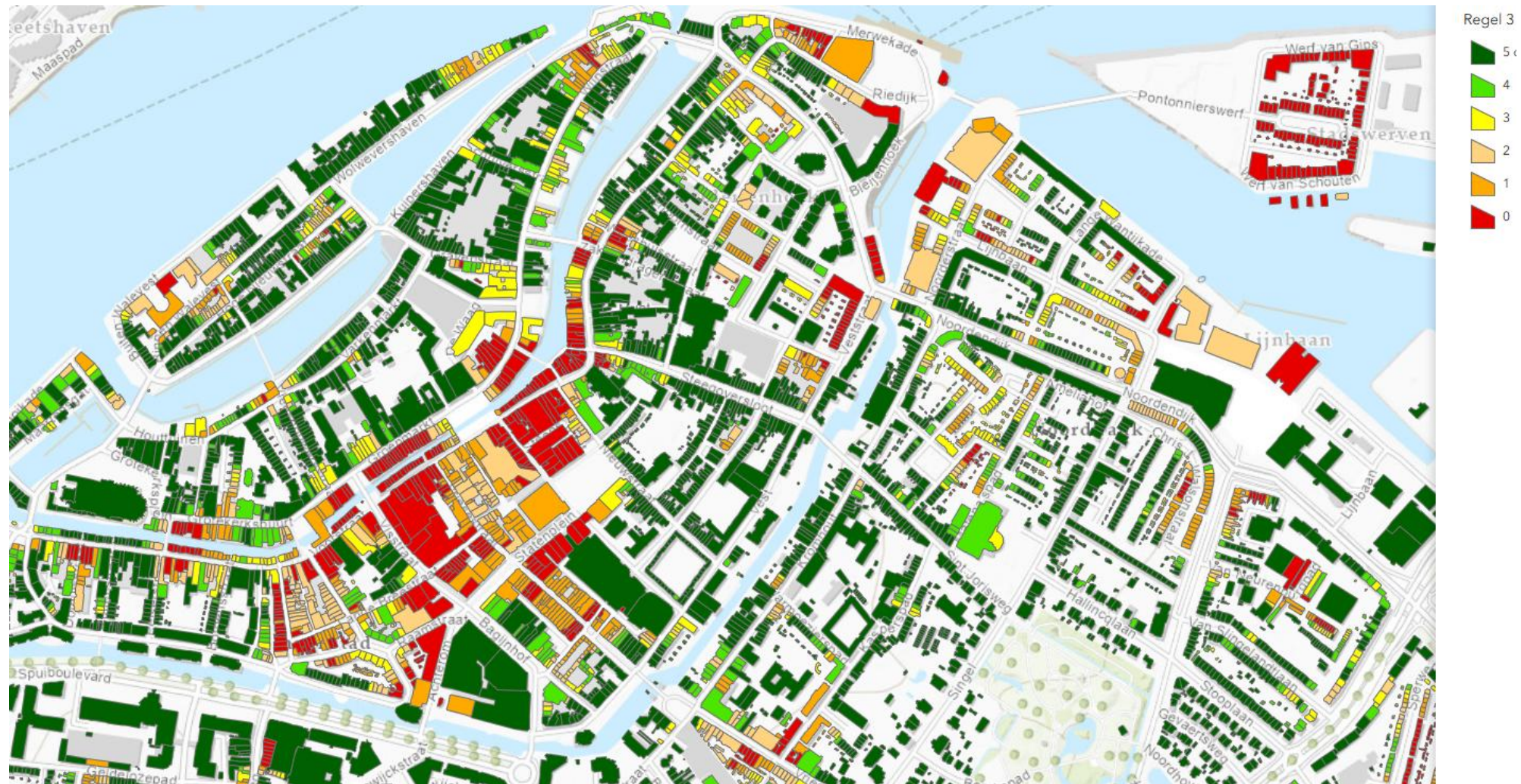

“Met deze vuistregel worden 3 dingen gemeten. Eerst of er vanuit elke woning drie bomen te zien zijn. Dan of 30% van een wijk in de schaduw van een boom valt. En daarna of er vanuit elke woning op 300 meter afstand een groene verkoelende plek is.”

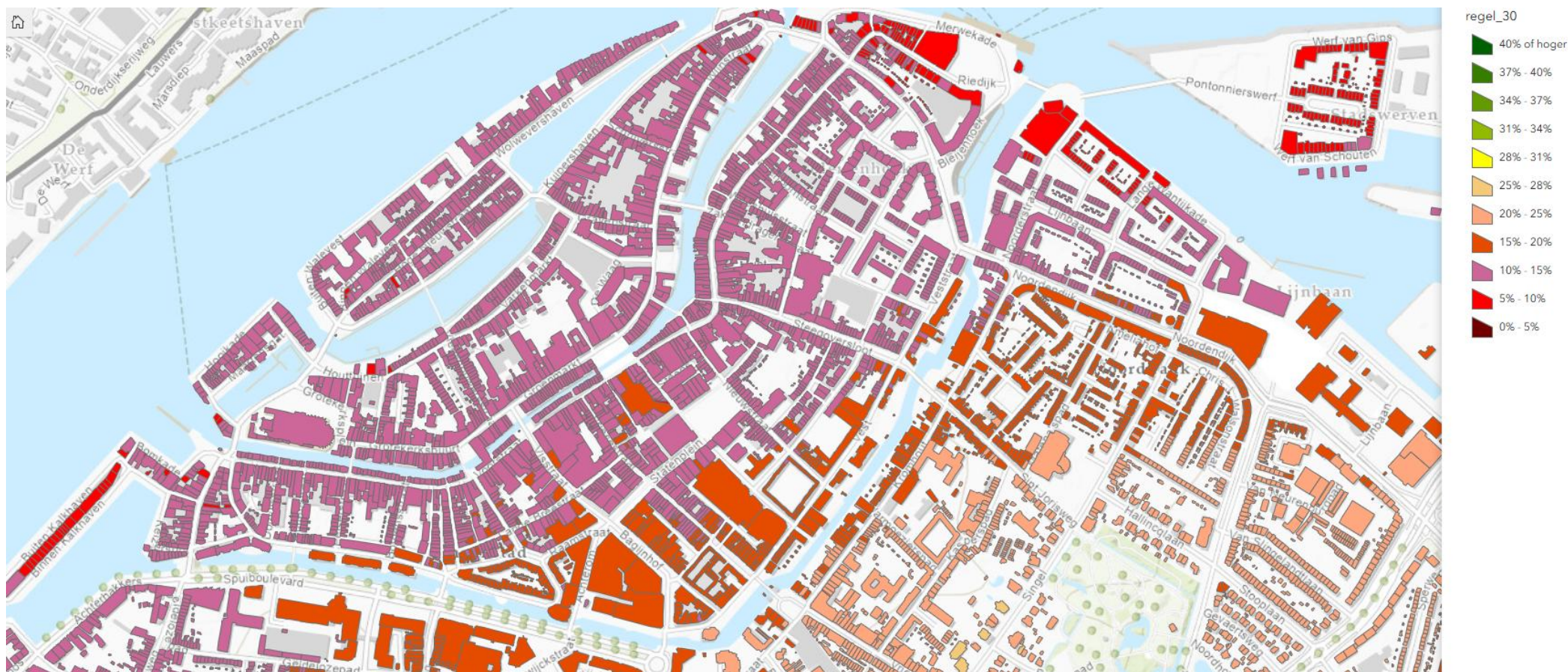

3-30-300 – 3 bomen

3-30-300 – 30% in schaduw

3-30-300 – 300-meter verkoeling

Gerelateerde documenten

- Slijpen aan een diamant
- Aanpak Vergroening Binnenstad

Wat is goed groen in het centrum van Dordrecht?

Randvoorwaarden:

Waar kan groen aan bijdragen? Lenzen!

LENS 1

HITTESTRESS
VERMINDEREN

LENS 4

VERDROGING
TEGENAAN

Groen kan bijdragen aan het tegengaan van verdroging. Maar is dat belangrijk hier? Onderzoek of verdroging hier aanwezig is aan de hand van bijvoorbeeld [GIS data](#).

LENS 2

WATEROVERLAST
VOORKOMEN

LENS 5

LUCHTVERONTREINIGING
AFVANGEN

Groen kan bijdragen aan het afvangen van bijvoorbeeld NO_2 en PM_{10} . Maar is dat belangrijk hier? Onderzoek of luchtverontreiniging hier aanwezig is aan de hand van bijvoorbeeld [GIS data](#).

LENS 3

GELUIDSOVERLAST
VERMINDEREN

LENS 11

RUIMTE VOOR SPELEN EN
BEWEGEN BIJEN

Groen kan bijdrag maken om te spele aan het toevoege speelaanleidingen i natuurlijke ruim

LENS 10

SOCIALE COHESIE
BEVORDEREN

LENS 8

VISUEEL
AANTREKKELIJK MAKEN

LENS 6

BIODIVERSITEIT
VERGROTEN

Groen kan bijdragen aan biodiversiteit. Onderzoek bijvoorbeeld samen met een (stads)ecoloog hoe het groen hier het beste kan bijdragen aan de doelsoorten van de stad.

LENS 12

RUSTPLEKKEN BIJEN EN
HET VERLAGEN VAN STRESS

LENS 7

CO_2 OPNEMEN EN
OPSLAAN

Groen kan bijdragen aan het klimaatadaptief maken van de stad en door het opnemen van CO_2 door groen zelfs voor klimaatmitigatie zorgen.

LENS 13

STIMULEREN VAN
LANGZAAM VERKEER

LENS 9

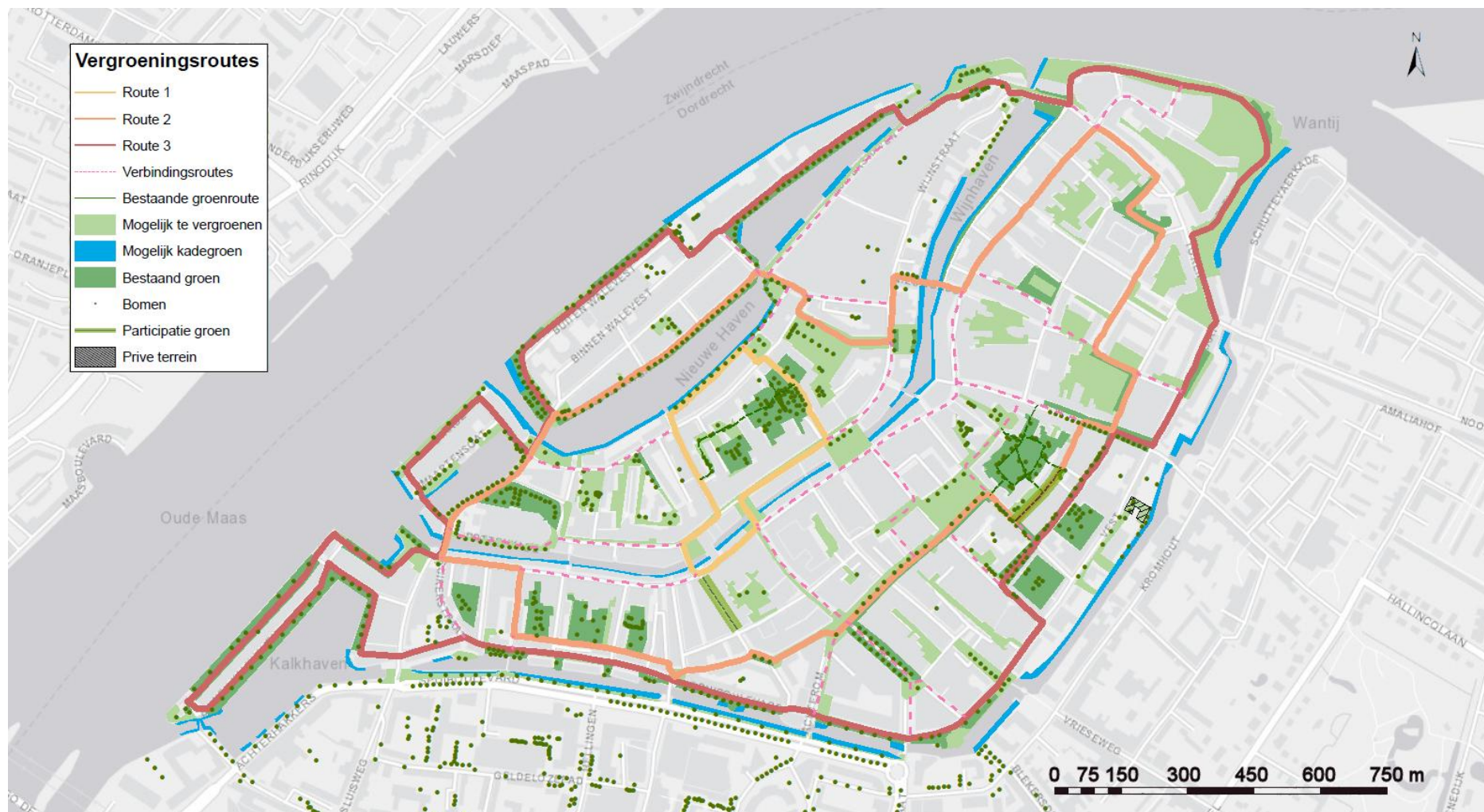
NATUUREDUCATIE
BIJEN

Groen kan bijdragen aan het bieden van natuuronderwijs.

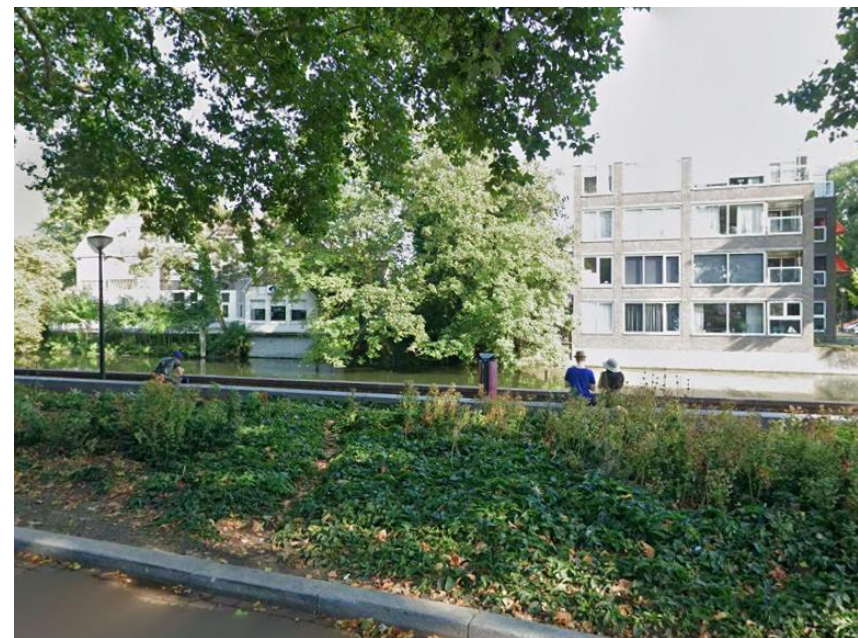
Vergroeningskaart

DORDRECHT

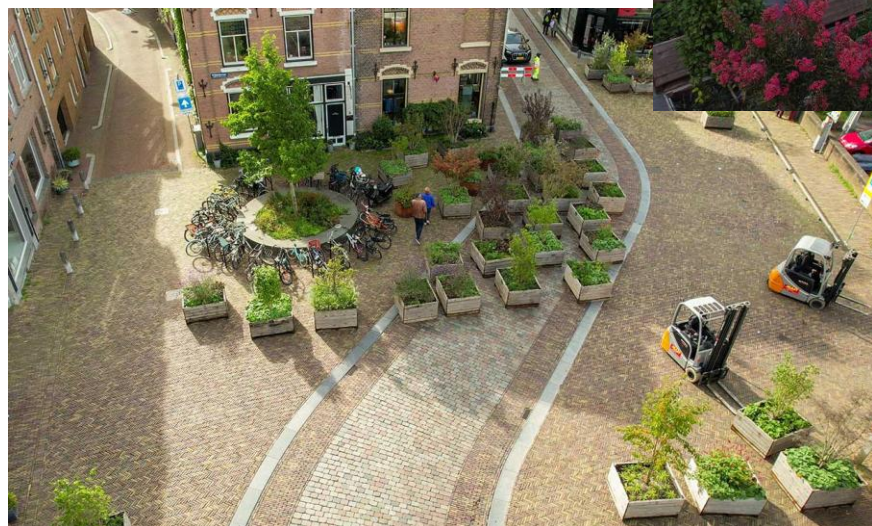
Vest

Bewegend Bos

<https://vimeo.com/888511428>

Bagijnhof

Brasserie De Witt

Wat is goed groen in het centrum van Dordrecht?

Randvoorwaarden:

Wat kan groen in de weg staan? Aandachtspunten!

AANDACHTSPUNT 1

RUIMTE VOOR
BEOUWING

AANDACHTSPUNT 7

GROENKOSTEN

Bij vergroening moeten we rekening houden met de aanleg-, beheer- en onderhoudskosten.

AANDACHTSPUNT 2

BEPERKINGEN IN DE
ONDERGRONDSE RUIMTE

AANDACHTSPUNT 8

BEWONERS HEBBEN (ANGSTEN
VOOR) LAST VAN GROEN

Bij vergroening moeten we rekening houden met (angsten voor) lasten van groen.

AANDACHTSPUNT 3

RUIMTE VOOR MOBILITEIT EN
BEREIKBAARHEID

AANDACHTSPUNT 9

OMGEVINGSCONDITIES VOOR
HET GROEN ZELF

Bij vergroening moeten we rekening houden met het groen zelf! Specifieke planten en bomen kunnen alleen bestaan in specifieke condities. Maak daarom plannen altijd samen met een ecooloog om te zorgen voor florerend groen.

AANDACHTSPUNT 4

RUIMTE VOOR
PARKEREN

AANDACHTSPUNT 10

VEILIGHEID
VAN VERGROENING

Bij vergroening moeten we rekening houden met fysieke en sociale veiligheid.

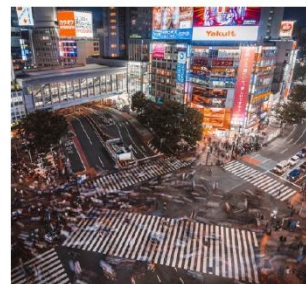
AANDACHTSPUNT 5

RUIMTE VOOR MARKTEN,
EVENEMENTEN EN TERRASSEN

AANDACHTSPUNT 11

GEBRUIKSDRUK VAN
DE OMGEVING

Bij vergroening moeten we rekening houden met de algemene gebruiksdruk.

AANDACHTSPUNT 6

CONTINUÏTEIT EN BEHOUD
VAN HISTORIE

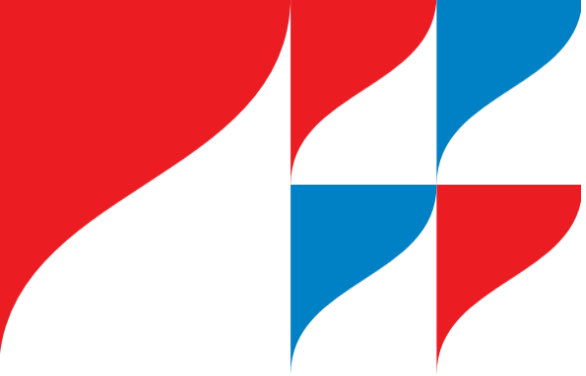

AANDACHTSPUNT 12

BEWONERS WILLEN NIET
MEEDOEN OP PRIVÉGROND

Bij vergroening moeten we rekening houden met de mogelijke bijdrage of belemmering van privégrond voor de vergroeningsopgave van de stad.

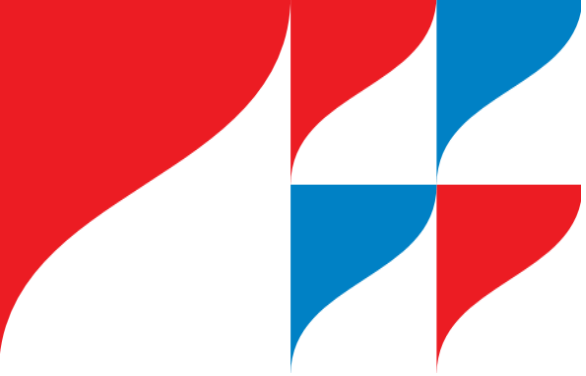
Vragen?

2. Duurzame energieopwek

DORDRECHT

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

Doel 6: Dordrecht is in 2040 een duurzame en klimaatneutrale stad

Dordrecht zet in op een duurzame en klimaatneutrale stad in 2040. Dat betekent dat we geen uitstoot meer van broeikasgassen in 2040 hebben of dat die uitstoot wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door meer groen in de stad aan te leggen.

[...]

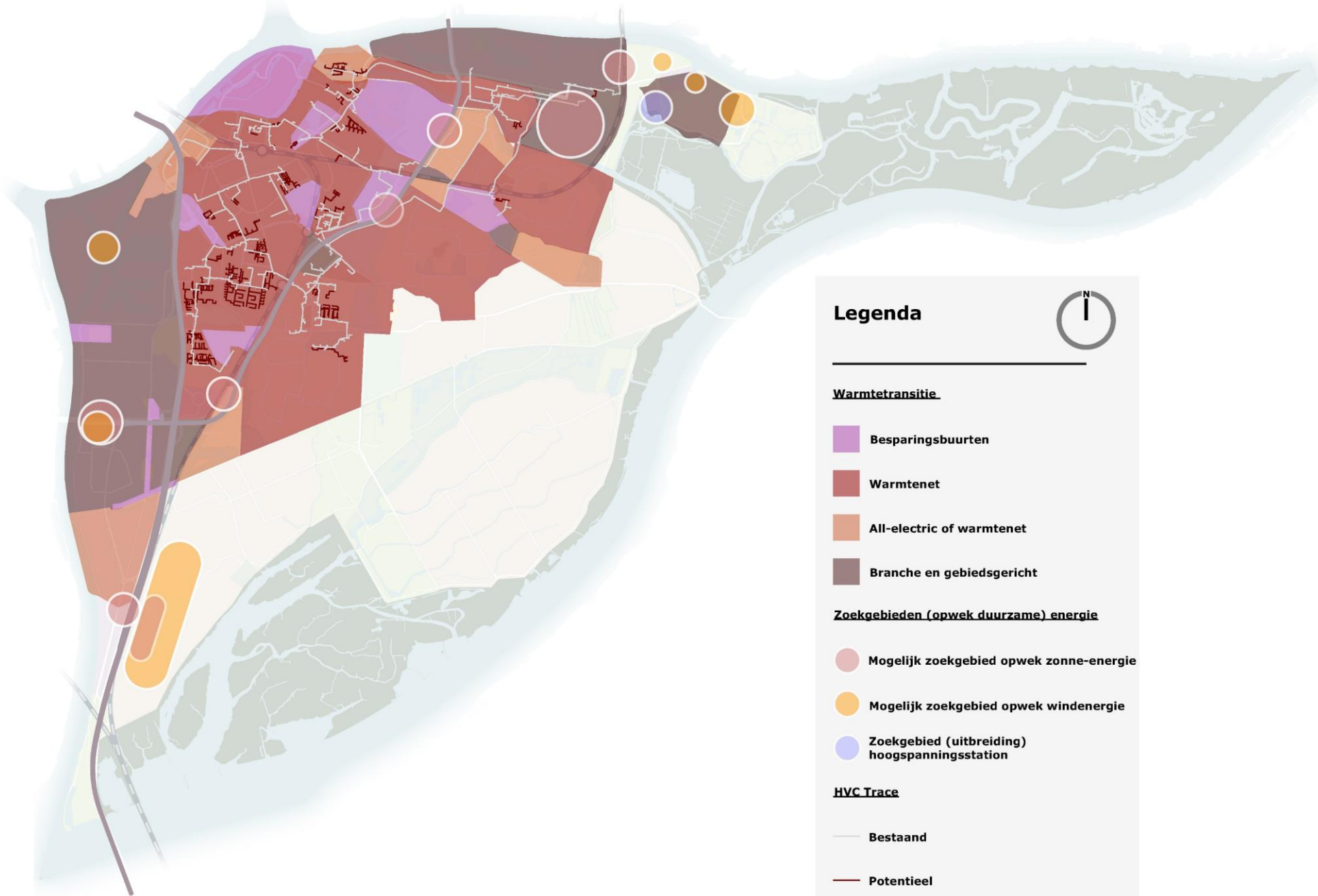
De doelen, opgaven en aanpak voor klimaatneutraal staan in de Routekaart Klimaatneutraal 2040.

[...]

A.5.7.2 Uitgangspunten

- *Route Gebouwde Omgeving*
  - We helpen inwoners, organisaties en bedrijven om energie te besparen.
  - We gaan stap voor stap over naar andere manieren van verwarmen van woningen en gebouwen
  - Bij nieuwbouw zetten we in op klimaatneutraal groeien
- *Route Energie*
  - De vraag naar energie die overblijft na besparen wekken we duurzaam op.
  - Die opgewekte energie gebruiken we slim en lokaal.

Doelkaart - Duurzaam en klimaatneutraal 2040

Legenda

Warmtetransitie

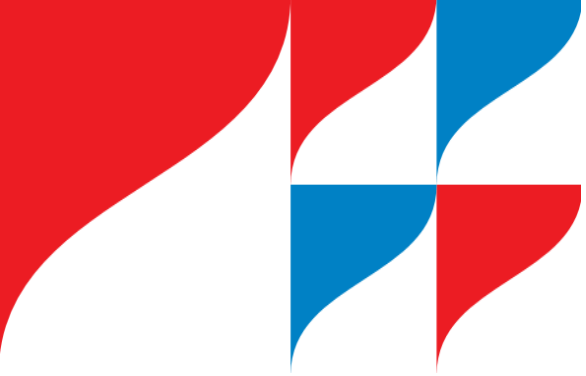
- Besparingsbuurten
- Warmtenet
- All-electric of warmtenet
- Branche en gebiedsgericht

Zoekgebieden (opwek duurzame) energie

- Mogelijk zoekgebied opwek zonne-energie
- Mogelijk zoekgebied opwek windenergie
- Zoekgebied (uitbreiding) hoogspanningsstation

HVC Trace

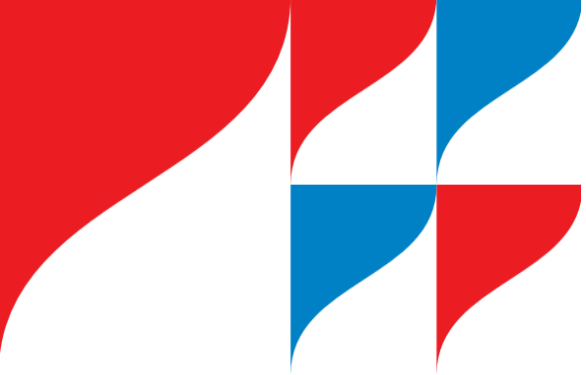
- Bestaand
- Potentieel

Energieopwek

- Regionale Energie Strategie doelen 2030
  - Opwek
    - Dordrecht 0,19 TWh zelf opwekken
    - Op dit moment 0,12 TWh
    - 0,07 TWh nodig
  - Energiesysteem
    - Congestie wordt groter elektriciteit uit alleen zonne-energie
    - Windenergie nodig voor gelijkmatige verdeling van opwek
- Behandeling startnotitie Programma Energietransitie
  - Actualisatie structuurvisie windenergie (2016)
  - Raadsvoorstel Actualisatie Structuurvisie Windenergie

Zoeklocaties duurzame energieopwek

- **Vier zoeklocaties windenergie**

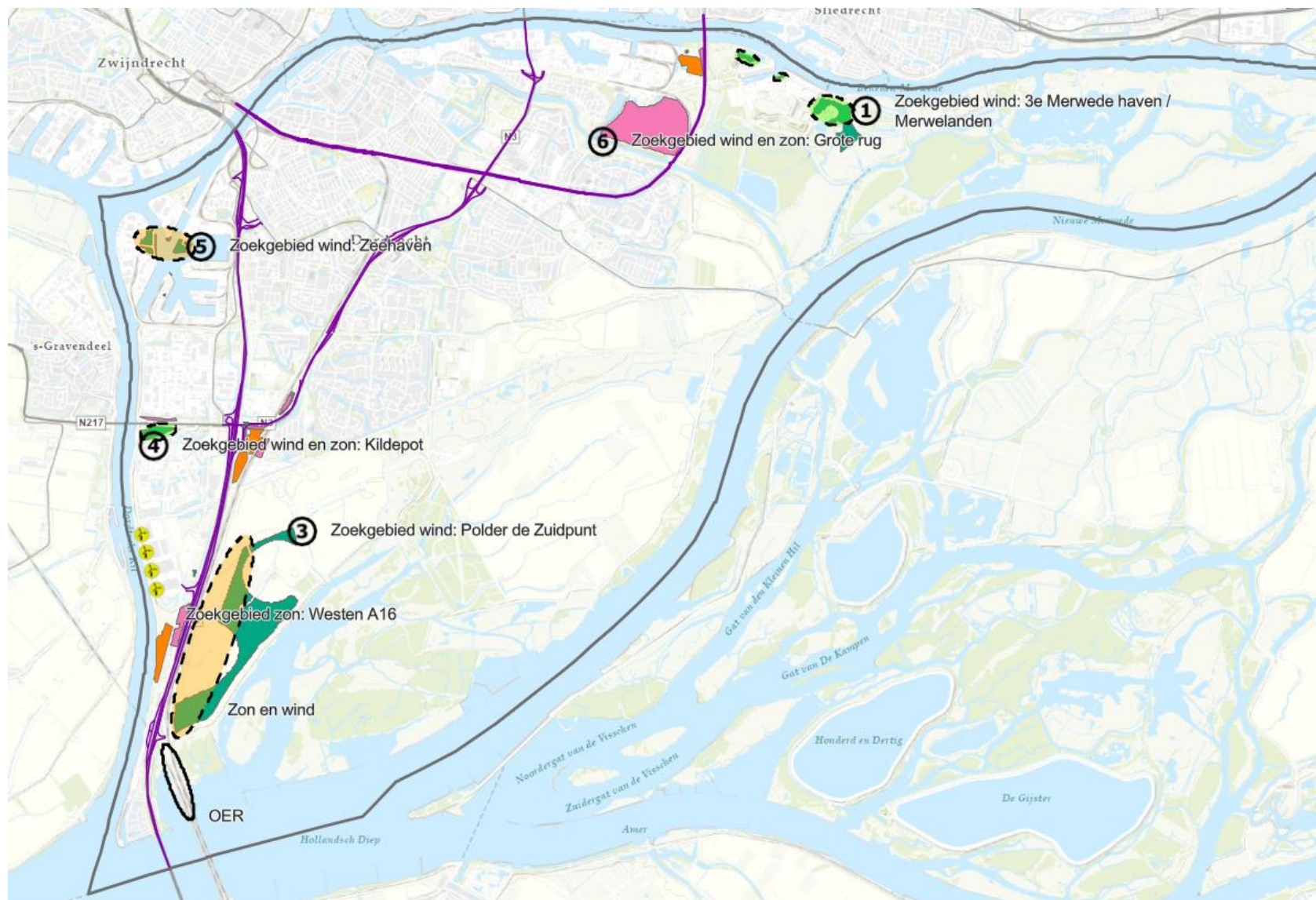
- 3de Merwedehaven
- A16 Zuid/Polder de Zuidpunt
- Kildepot
- Zeehaven
- **Totale potentie: 0,18 TWh uit 9 turbines**

- **Vijf zoeklocaties zonne-energie**

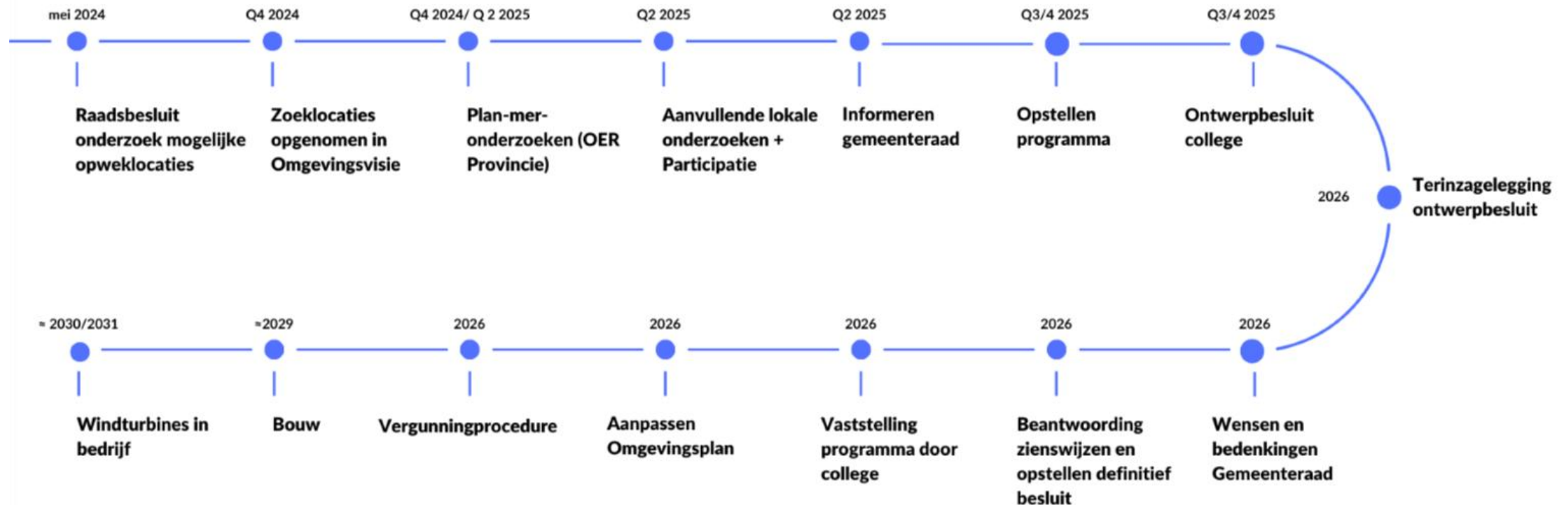
- Grote rug
- Kildepot
- Oksel A16/N3
- A16 West
- A16 Zuid/Polder de Zuidpunt
- **Totale potentie: 0,028 TWh**

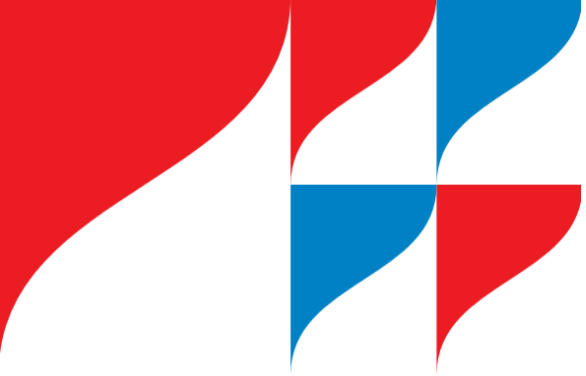
- **Opwek energie Rijksgronden (OER)**

- Snelwegen
- N-wegen

Zoeklocaties duurzame energieopwek

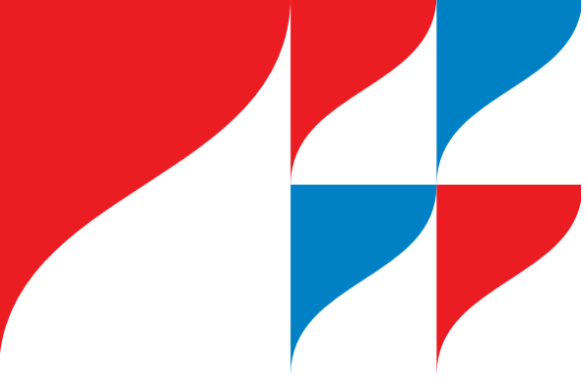
Vragen?

3. Voorzieningenaanbod in de wijken

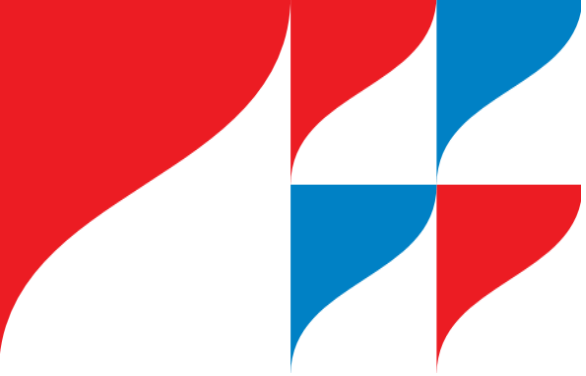
DORDRECHT

Ruimtelijke keuze omgevingsvisie

- "We zetten in op een passend voorzieningenaanbod in woonwijken."
- Meer woningen -> meer inwoners -> meer voorzieningen.
- Basisvoorzieningen

Voorzieningenmonitor

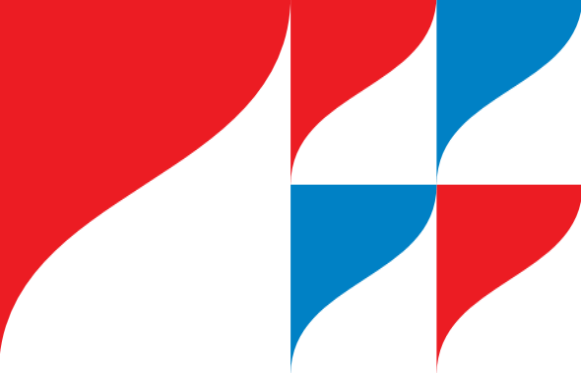
- Overzicht creëren
- Analyseren van de data
- A.d.h.v. referentienormen
- Nabijheidsprincipe
- Trends en ontwikkelingen meenemen

Voorzieningenniveau voor een gezonde leefomgeving

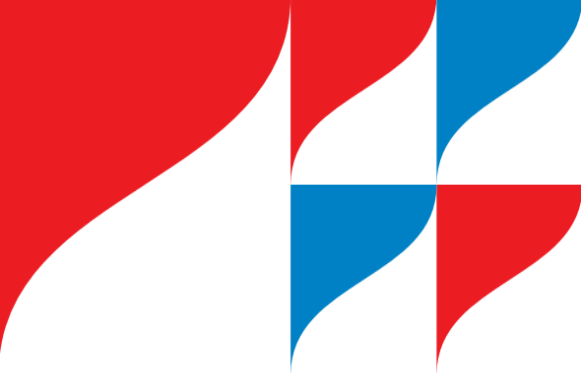
Handreiking voor gemeenten, GGD'en en provincie

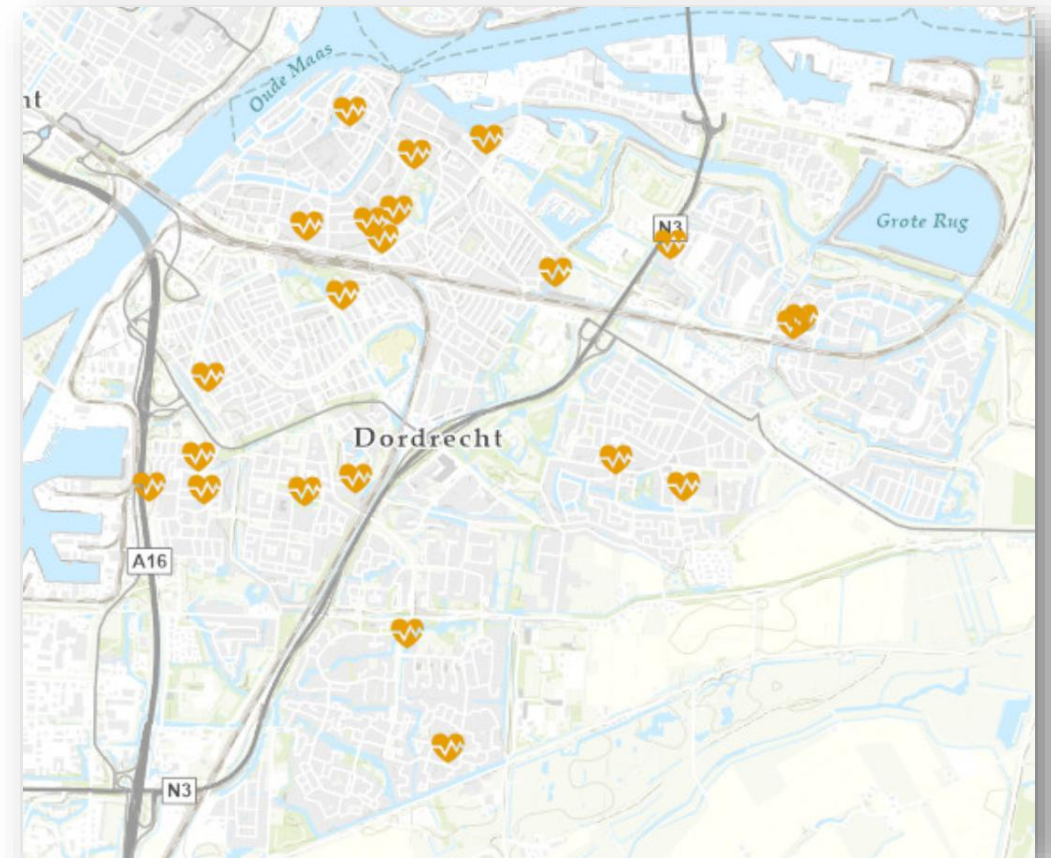
Hoe kunnen we sturen?

- Voorzieningenmonitor
- Gebiedsprogramma's

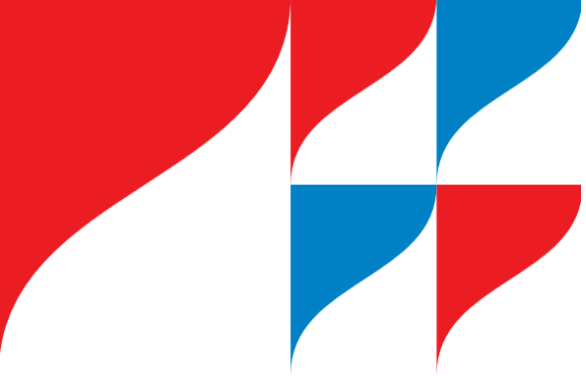

Voorbeeld Huisartsen

- Huidige verdeling over de stad ->
- Voor +- 116.000 mensen een huisarts beschikbaar volgens de referentienormen.
- Vraag groter dan aanbod

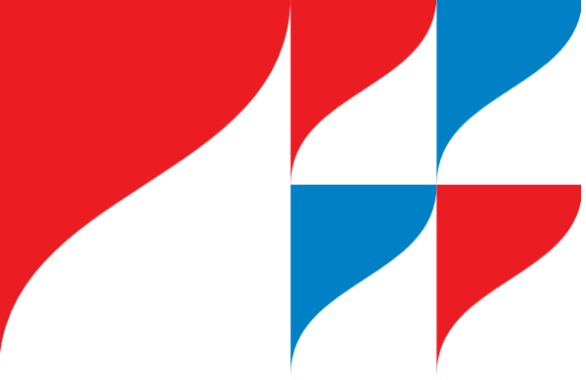
Vragen?

4. Overige onderwerpen

DORDRECHT

Schriftelijk beantwoorde vragen

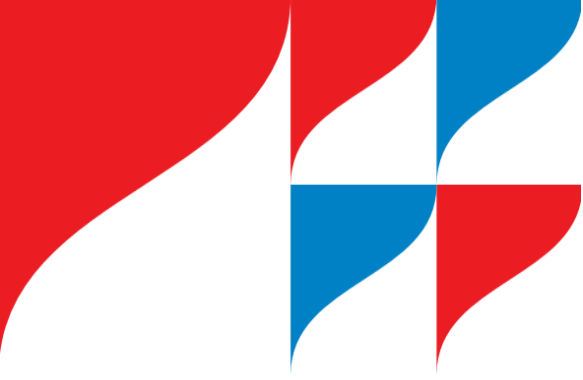
- ZZS
- Voetgangersverkeer/ STOMP
- Knoop Leerpark en sportvoorzieningen

Eind

DORDRECHT

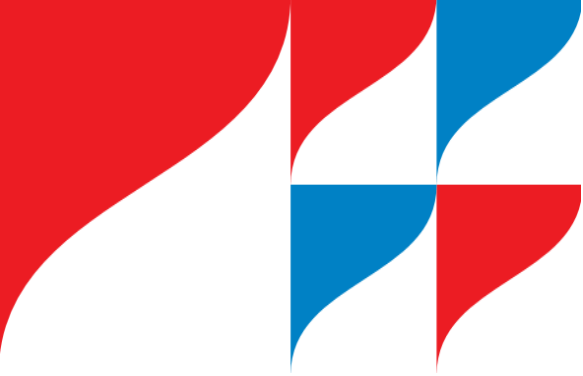
Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

Toegevoegde ruimtelijke keuze:

We geven groen en klimaatadaptatie prioriteit in het centrum.

Biodiversiteit en klimaatbestendigheid vragen om meer ambitie om het deelgebied te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Het bevorderen van groene en blauwe structuren moet een prioriteit zijn. Dit draagt bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van het Centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten we sterker gaan inzetten op vergroenen. Ook als het gaat over herontwikkelingen. Hierbij bestaan ook mogelijkheden om deze opgave te integreren in gebouwen.

(pag. 79)

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

A.6.2.7 Klimaatbestendige stad 2040

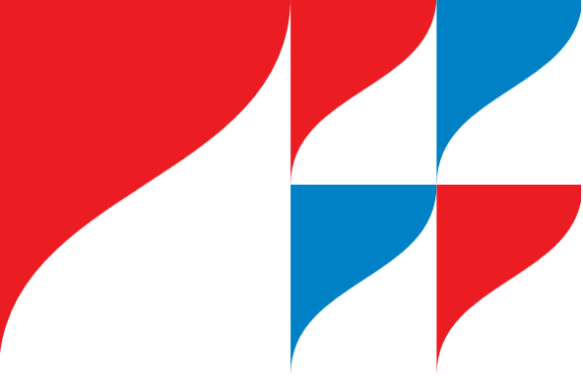
Klimaatadaptatie

[...]

In de binnenstad spelen wateroverlast en hittestress een rol. Met name hittestress bleek in de zomer van 2019 een thema. Doordat het centrum zeer versteend is, blijft warmte hier lang hangen. Om ervoor te zorgen dat de binnenstad leefbaar blijft, zoekt de gemeente naar mogelijkheden om schaduwrijke, koele plekken in te richten.

Wateroverlast door neerslag in de binnenstad is een aandachtspunt dat bij nieuwe ontwikkelingen en beheer meegenomen moet worden. Tegelijkertijd is de klimaatopgave van iedereen en kunnen eigenaren van panden bijdragen. Bijvoorbeeld door minder tegels en meer geveltuinen, groene daken en verticale tuinen aan te leggen. Dit zorgt niet alleen voor meer flora, maar ook voor meer fauna en biodiversiteit.

(pag. 79)

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

A.5.7 Doel 6: Dordrecht is in 2040 een duurzame en klimaatneutrale stad

A.5.7.1 Inleiding

Dordrecht zet in op een duurzame en klimaatneutrale stad in 2040. Dat betekent dat we geen uitstoot meer van broeikasgassen in 2040 hebben of dat die uitstoot wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld door meer groen in de stad aan te leggen.

[...]

De doelen, opgaven en aanpak voor klimaatneutraal staan in de Routekaart Klimaatneutraal 2040.

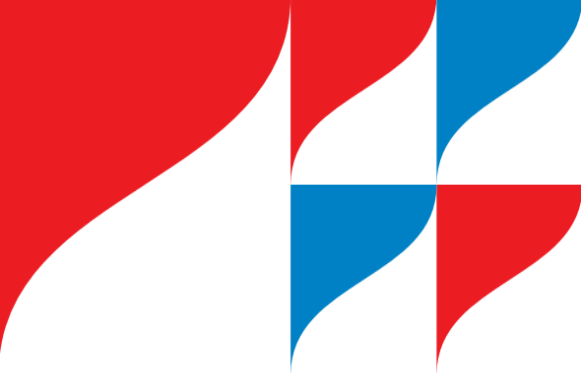
[...]

A.5.7.2 Uitgangspunten

Voor de routekaarten Gebouwde Omgeving en Energie staan de hoofdlijnen beschreven bij dit doel.

[...]

(pag. 63)

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

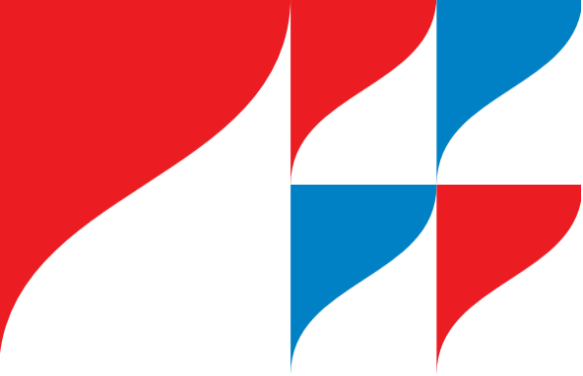
- *Route Energie*

Samen met de andere Drechtstedengemeenten vormt Dordrecht een energie-regio in het kader van het Klimaatakkoord. Samen geven we via de Regionale Energie Strategie (RES) invulling aan de landelijke opgave voor de opwek van duurzame energie in 2030. Dordrecht neemt in de regio een fors deel daarvan voor haar rekening. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- *De vraag naar energie die overblijft na besparen wekken we duurzaam op.* [...] Maar om alles te kunnen doen wat we willen doen is er meer duurzame energie nodig. De ruimte is echter beperkt, zowel boven de grond als onder de grond. Naast zon-op-dak zetten we in op opwek van zonne-energie langs rijksgronden (OER-programma).

In 2024 zijn er (technisch) kansrijke gebieden (mogelijke zoekgebieden) aangewezen voor de opwek van energie via wind (3e Merwedehaven, polder De Zuidpunt, Kildepot en Zeehaven) en via zon (Grote Rug, Kildepot, oksel A16/N3, polder De Zuidpunt). De zoekgebieden worden de komende jaren verder uitgewerkt in een Programma Opwek duurzame energie.

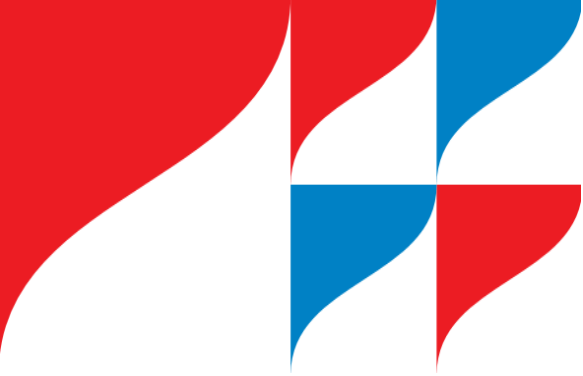

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

- *Die opgewekte energie gebruiken we slim en lokaal.*

De opwek van duurzame energie via wind en zon verloopt niet gelijkmatig. Er ontstaan grote pieken als het hard waait of als de zon flink schijnt. Het is belangrijk dat dan het elektriciteitsnet niet overbelast raakt (netcongestie). Daarom moet het worden uitgebreid en verzaamd. De komende jaren plaatsen we in de stad meer transformatorhuisjes bij. Daarnaast moeten we ook rekening houden met toekomstige, grote ruimtevragen vanuit netbeheerders. Energieopslag is een belangrijk onderdeel van een robuust energiesysteem dat door hernieuwbare energie gevoed wordt. De komende jaren gaat energieopslag (bijvoorbeeld batterijen) ook meer een onderdeel vormen van het elektriciteitsnet. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden voor congestieverzachtende opslag van energie en helpen we bedrijven om energie te delen om zoveel mogelijk van onze opgewekte energie lokaal te verbruiken. Ook experimenteren we in wijken met buurtopslag en energiemanagementsystemen (dit zijn voorbeelden van zogenaamde 'energiehubs').

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

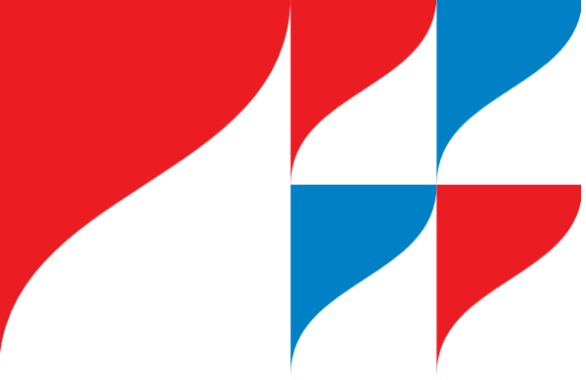
Toegevoegde ruimtelijke keuze:

We zetten in op een passend voorzieningenaanbod in woonwijken.

Elke wijk (en buurt) heeft zijn eigen voorzieningenvraag. Onder andere vanwege demografische samenstelling en –ontwikkelingen. In de voorzieningenmonitor (zie hoofdstuk A.3 Trends, opgaven en transities) maken we het aanbod van basisvoorzieningen (zoals supermarkten, huisartsen, apotheken en basisscholen) inzichtelijk. In de gebiedsprogramma's – waarin demografische ontwikkelingen en verwachte behoefte inzichtelijk worden gemaakt – wordt vervolgens geconcludeerd of aanvullende inzet op voorzieningen nodig is.

(pag. 83)

- Meer woningen -> meer inwoners -> meer voorzieningen
- Basisvoorzieningen

Wat zeggen we erover in de omgevingsvisie 2.0?

Voor elk deelgebied is onder het kopje ‘Aantrekkelijke stad’ in de alinea voorzieningen aangegeven wat de visie is hierop.

(pag. 74, 83, 92, 101, 108, 115, 125)